

Posamezna številka v Ljubljani in Trstu 4 vin.

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. zjutraj, ob ponedeljkih ob 5. zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—, mesečno K 1.50. Telefon številka 383.

JUTRO

NEODVIŠEN POLITIČEN DNEVNIK.

Izven Ljubljane in Trsta 6 vin.

Uredništvo in upravnistvo je v Frančiškanski ulici 8. Oopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnistvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju popust. Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 383.

Poljaki in Jugoslovani.

Včeraj in danes prihajajo iz Krakova vesti o slovanskih slavnostih. Vrši se namreč v teh dneh poljsko-jugoslovanski meeting v Krakovu. Da ne bo stvar izgledala preveč učeno, kar v resnici ni, moramo povedati, da je meeting nekaj sestaneke, pri katerem se govori, je in pije.

S tem nečemo nikakor podcenjevati meetinga v Krakovu, nasprotno vemo, da se bo mnogo važnega na njem, ne le govorilo, ampak tudi sklenilo in pozneje mogoče tudi izvršilo. Najbolj gotovo pa je, da bodo v teh časih zagnali klerikalci, — da bi zaglušili svojo vest zaradi slovensko-nemške zveze v Ljubljani — velikanski krik o svojem slovanstvu. Da se bomo razumeli, naj pojasnimo nekateri stvari.

Slovenski klerikalci so imeli na svetu razen avstrijske vlade in Nemcev malo prijateljev. Posebno v slovanskem svetu niso mogli najti nikakih zaveznikov, ker je vsem ljudem znano, da klerikalizem niti za narod niti za kulturo ni nič dobrega in da je slovanstvu naravnost nasproten. Velika večina Slovanov je namreč pravoslavne vere, drugi pa, ki so katoliške vere, so skrajno svobodomiselnih, kakor Čehi, zato je kako skupno in kulturno delo nemogoče drugače, kakor na podlagi verske strpnosti, torej le na narodni, kulturni, svobodomiselnih podlagi. Zato se ni hotel noben slovanski narod vezati s slovenskimi klerikalci, ker jih ni hotel nihče podpirati v njihovem boju proti lastni domovini. Celo v „Slovenski Enoti“ je prišlo zaradi Šušteršiča do razdora, ker je hotel izrabljati slovanske posiance v svoje klerikalne namene.

V svoji osamljenosti so mogli slovenski klerikalci računati le na tri strani: na Moravce, na Poljake in na Hrvate — seveda ne na vse — ampak le na klerikalne, torej sebi podobne stranke v teh narodih. Res so šli — menda je bil takrat celo Demšar zraven — enkrat na Velehrad proslavljati svojo češko-slovensko vzajemnost, potem so se mislili zvezati z znanim poslancem hrvatskim, Stipo Radićem, ki pa jih je baje s svojim klerikalizmom potegnol, najbolj pa so upali pomoči od Poljakov. Že več let so namreč vabili klerikalci v Ljubljano razne Poljake, razkazovali so jim svoje zavode in društva in svoje socijalno delo, pri čemer so se Poljaki — tega ne tajimo — tudi marsičesa naučili. Seveda so klerikalci Poljake o nas popolnoma napačno informirali, kar pričajo vsi spisi, ki so izšli o Slovencih v poljskem jeziku. Neki Poljak namreč, ki je bil več tednov v Ljubljani, piše v svojih spominih, da med Slovenci ni videl sploh nič naprednega. Tako so informirali klerikalci Poljake o nas in tam so mislili, da je to najbolj klerikalen narod na svetu, ki služi samo veri in cerkvi.

Ker so Poljaki tudi zelo vneti katolici — kar je razumljivo, ako pomislimo — da imajo na eni strani

za sovražnike protestantske Nemce, na drugi strani pa pravoslavne Ruse, da tvori torej njih katolicizem važen del njihove narodne obrambe — zato so Poljaki radi sprejeli zvezo s slovenskimi klerikalci, posebno, ker so bili ti hudi sovražniki Rusije. Tako so se začele nekake poljsko-slovenske klerikalne zveze. Ker se je ob istem času začelo zbirati slovensko študentstvo v svobodomiselnih in naprednih Pragi, so se tega klerikalci zbal in so hoteli svojo mladino pošiljati v Krakov. Da bi klerikalci še bolj pokazali svojo ljubezen do Poljakov, so v jeseni ustanovili „Društvo ljubiteljev poljskega naroda“, ki pa je seveda klerikalno, kakor da bi napreden človek ne mogel ljubiti Poljakov.

Poljaki so znani kot viteški in kavališki narod in so se tudi revanžirali s podobnim društvom, ki menda nosi naslov „jugoslovansko“, kar je vse pohvale vredno, kajti v zadnjem času izdajajo izborno revijo „Swiat Slowianski“, kjer razrešujejo s poljskega stališča razna slovanska vprašanja. Mi razumemo Poljake v njihovem boju proti ruski vladi in verujemo njihovi dobri volji, kar se tiče slovanstva; dvomimo pa, da jim bodo naši klerikalci pri tem najboljši zavezniki. Poljaki morajo vedeti, da naši klerikalci še ne pomenijo jugoslovanstva in da je napačno, ako se konferenci v Krakovu nadeva naslov „poljsko-jugoslovanska“, ta naslov more imeti konferenca le po svojem namenu, namreč, kako bi se klerikalizem spopolnil in razširil po poljskih in jugoslovanskih tleh in kako bi se dalo v parlamentu delati proti slovanskim naprednim strankam.

Poleg napačnega naslova je pri tem sestanku še mnogo napačnega. Tako se je zastopnik slovenskih „Čukov“ predstavil kot zastopnik Sokolov, slovensko trgovstvo je zastopal Kregar itd. Šušteršič ima doma preveč dela z volitvami, zato ni mogel v Krakov.

Skratka stvar je taka: Kadar se človeku kaj imenitnega poseči, rad napravi kak izlet, in tako se je klerikalcem posečilo v ljubljanski mestni zastop spraviti sedem Nemcev in so šli to svojo zmago slaviti v Krakov. Nam sicer momentano ni znano, kako je z Nemci in Židi v Krakovu, ampak če jim bodo slovenski klerikalci svetovali, naj jih povabijo čim več na slavni magistrat, jim svetujemo, naj na ta način ne kažejo svojega slovanstva.

Drugeče nimamo kaj posebnega pripomniti. Spoštujemo vsake poštene narodne in slovanske zveze, ki imajo namen pospeševati slovansko kulturo, klerikalne zveze, pa ne bodo ne narodom ne Slovanom v korist, kajti klerikalizem le razdvaja in nosi sovraštvo med slovanske narode. Takega dela so najbolj zmožni slovenski klerikalci: s tem namenom so šli na Češko in na Hrvaško, s tem namenom so šli tudi v Krakov. Uspehov pa menda ne bo posebnih; bodočnost ima le napredno slovanstvo. R.

Iz slovenskih krajev.

Iz Jesenic. Naši pobožni stariši pošiljajo najraje svoje otroke v klerikalna društva, ker menijo, da so samo pod varstvom kakoga kaplana ali župnika varni pregreh. Toda kako drugače nas učijo dogodki, ki se dograjajo v teh društvih, da nikjer ni toliko pohujšanja in da nikjer ne pade toliko deklet, osobito častiteljic Marijine čednosti, v kremplje zapeljivcev, je nam pokazalo že nekaj slučajev. Samo v letu 1910 smo imeli pod pastirjevanjem gosp. Šubica šest Marijinih devic — mater. Zapeljivci so pa bili romarski Čuki. Spominjam se izreka bivšega člana katoliškega društva, ki je dejal: „še nikoli nisem imel toliko deklet, kakor takrat, ko sem bil pri društvu! Stariši so me imeli takrat zelo radi, misleč, da je edino tam moje zveličanje, toda pošiljali so me v pogubo. Ko sem spoznal vso hinavščino teh ljudi, sem obrnil temu domu pohujšanja in pregrehe za vedno hrbet. Čuki so tako samo radi deklet pri društvu, dekleta pa radi Čukov.“ Te besede povejo vse! Nov zaslepan bi vendar moral odpreti oči zaslepljenim starišem. Marijina devica J., ki je tudi vedno tičala v katoliški družbi, je postala mati po zapeljivcu Čuku Č. Toda ta viteški Čuk ne mara več poznati deviške čistosti oropane device. Na prigravarjanje župnika, naj reši ubogi žitni čast, odvrne: alimentacije bodem moral plačevati, toda očetovstva ne pripoznam nikdar. Lepo spričevalo o tej brezčastni Čukom udani Marijini devici. Lepa devica to in še lepši Čuki oboževali sv. Alojzija! Takega otroka imajo stariši na vesti, kajti samo nje zadene krivda, ker so pošiljali neizkušeno devo v brlog — zapeljivcev. Posvetili bodemo večjo pozornost tem gnezdom pregrehe, da stariši vendar enkrat spoznajo, da so katoliška društva — poguba — otrok.

Iz Kranja. (Odgovor in pojasnilo na dopis „demokratskega“ kritika.) Koncerti pevskega zbora „Narodne čitalnice“ v Kranju so se meščanom vsesiransko priljubili. Čitalnična dvorana je že davno premajhna, zato je pevski zbor prisiljen, da jih prireja v obširni in akustični Sokolski dvorani. Pevski odsek si je v svesti, da manjka pevskemu zboru še tuintam marsikaj do popolnosti, a gotov pa je tudi, da ga na deželi po vsem Slovenskem ni pevskega zbora, ki bi stal na isti višini ali da ga bi celo nadkriljeval. Razen mesta Ljubljane, so enaki in boljši zbori samo še v Trstu, Gorici, Mariboru in Celju. — Pod okriljem Čitalnice ima pevski zbor svoj pevski odsek, katerega volijo pevci in pevke glasom uzornega pevskega reda vsako leto posebej na pevskih sestankih samo iz svoje srede; poleg tega ima že zdaj bogat in raznovrsten arhiv muzikalij ter lastni pevski fond. Čitalnični pevski zbor ima redne pevske vaje že nad 15 let. Sprva je bil njega pevovodja g. prof. Anton Stritof, od njegove preselitve pa je vodstvo zbora v rokah sedanjega pevovodje. Ves ta

čas se je sprejel v pevski zbor vsak, ki ima glasbeni posluš, dobro voljo in ki se je zavezal, da bo redno in točno zahajal k pevskim vajah. To edino pravo demokratično pot je zavzel pevski zbor že spočetka, zavzema jo prav uspešno zdaj in se bo nemojčno ravnal po tem tudi v prihodnje. — V zboru vlada od nekaj najlepši red, število in z njim zanimanje pevcev in pevk narašča od leta do leta, tako da šteje zbor danes že okrog 60 izvršujočih članov in članic. Moški zbor ima pevske vaje zase, ženski zbor zopet zase, skupne vaje mešanega zbora so vsakokrat le tik pred koncertom. Kljub dolgi pred takim zborom, kakršen je čitalnični moški zbor v Kranju. Da pa je moški zbor na tej višini, je vzrok ta, da je večina pevcev pri zboru že nad 10 let, med tem ko se je ustanovil mešan zbor v sedanji sestavi še-le pred štirimi leti. Z vztrajnostjo in vnemo ob rednih pevskih vajah pa se sigurno prav kmalu dvigne tudi ženski zbor do iste večine. Kar se pevskega zbora tiče, je res samo to, da je še-le predzadnji dopis, poslan v „Jutro“ iz Kranja, v katerem se je napadla vrla naša napredna čitalnica na skrajno žaljiv način, razburil po nepotrebnem nekatero članice, a se je po razjasnilu vsa zadeva poravnala najlepše. To pa znamenju dopisniku menda ni bilo po volji, zato je takoj po koncertu lopnil z loparjem po njem, dasi se je izvršil v resnici v obče zadovoljstvo. Pevski zbor ni v splošnem prav nič zaostal za onim svojim nastopom ob koncertu pevske „Zveze“, ampak nasprotno je zlasti moški zbor pel zadnjič naravnost dovršeno. — Ne dopisniku na ljubo, ampak napredni javnosti v pravo informacijo naj velja to pojasnilo! Pevski zbor, ki bi se zbal odločne in ostre pa dobrohotne kritike, ni vreden, da eksistira, a eno pa sme vendar-le zahtevati: kritika naj mu bo vsaj pravična. Dopisnik pa je imel zloben namen, zanesti v pevski zbor razdor in mu škodovati na ugledu, katerega si je pridobil z delom iz lastne moči. Ker se pa slični napadi na napredna društva v naprednih listih posebno zadnje čase tudi drugod pogosto ponavljajo, zato je v interesu stranke same in na dobro pravičnosti, da si uredništva naprednih listov takega tudi „naprednega“ dopisnika v prihodnje prav dobro ogledajo.

Pevski odsek.

Slovanski jug.

Absolutizem in korupcija na Hrvaškem. Na Hrvaškem vlada popolni absolutizem in korupcija. Sabor je odgojen, ne da bi bila Tomašičevi vladi dovoljena proračun in indemineta. Vlada je uvedla korupcijo celo v upravo. Neposlušni uradniki se predstavljajo na najrazličnejše strani, da celo na Ogrsko. Upravo največjih denarnih zavodov so ugrabili v svoje roke člani vlade, na čelu jim ban Tomašič, kljub temu, da jim zakon kot kontrolnim organom nad denar-

nimi zavodi to prepoveduje. Tomaši je sploh uvedel v prakso nepotizem kakršen ni vladal niti za časa grofa Khuena-Hedervaryja. Zadnje dni je prišel s politično gonjo v širšem obsegu. Stipi Radiću se je za njegovo lakajsko službo zahvalil na ta način, da ga je neki okrajni glavar po razpustitvi njegovega shoda zaprl. Kljub temu, da je imun. Politične oblasti prepovedujejo shode vseh nasprotnih strank. Tomašič je torej, kakor je razvidno, doma tiran, v Budimpešti pa hlapec zadnje vrste. Naravno, da mora doživeti občuten poraz. Kakor čujemo, se že vse opozicijske stranke pripravljajo na skupen boj s koalicijo proti Tomašiču.

Pred volitvami v Dalmaciji. Dalmacija se nahaja nele pred državno-zborskimi, ampak tudi pred občinskimi volitvami. Dva tabora si stojita nasproti. Hrvaška napredna in hrvaška stranka bosta najbrže sklenili kompromis s srbsko stranko, da se bodo potem vse te tri stranke tem uspešneje borile proti hrv. klerikalno-pravični stranki. Klerikalci nimajo nobenega upa na uspeh. Dr. Šušteršič, ki jih je pred kratkim obiskal, se je vrnil z dolgim nosom nazaj. Vsi slovenski klerikalni tisočaki, ki so došli v Dalmacijo, nimajo nobenega uspeha. Dasi dr. Trumbić priporoča volilni kompromis med vsemi strankami, vendar do tega ne bo prišlo, ker so nasprotstva med naprednimi in klerikalnimi strankami prevelika. Tudi Italijani se pripravljajo na boj, seveda brez uspeha. Italijani se hočejo samo afirmirati. Dalmacija bo imela torej skrajno hud volilni boj, ki se je že pričel na vseh straneh.

Triumf srbsko-hrvaške umetnosti v Rimu. Znano je, da je na veliki jubilejni umetniški razstavi v Rimu zastopana tudi Srbija s posebnim paviljonom. Srbski paviljon, v katerem so razstavili svoje umetnosti tudi Hrvati društva „Medulić“, je postal predmet največje pozornosti in občudovanja. Glavni kipar, Dalmatincec Ivan Meštrović, je v svojem „Vidovdanskem Hramu“ v kipih oživil in ovekovečil najslavnejše dogodke iz srbske zgodovine, ki so se zgodili na Vidov dan 1389. l. na Kosovem polju, in je dosegel uspehe, ki se lahko imenujejo triumfi prve vrste. Vsi italijanski listi primerjajo Meštrovića s prvim sedanjim umetnikom kiparjem Rodinom. „Giornale d' Italia“ n. pr. piše med drugim: Meštrović, ta silna individualnost, je združil v sebi celo bojno periodo svojega naroda, tako da govori iz njegove umetnosti celi narod. Zato je njegova umetnost istinita; ona je narodna, izhaja iz narodnega karakterja; ni narejena, vsiljena ali dekorativna, ampak čisto eksplikativna. Meštrović je prorok, filozof in revolucionar, ki poje svojemu narodu stare pesni, ki govore o svobodi in osvobojenju. Srbi so edini na razstavi, ki so nam prinesli nekaj „ad hoc“ da pozdravimo našo petdesetletnico. Srbski paviljon nosi karakteristični narodni značaj; notranost tega paviljona odkrije s pomočjo kipov in slik vso lepo

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Most vzdihljajev.

Roman iz starih Benetec.

— Ne, ne! Zdaj ne smem umreti. Danes se mi ne sme omračiti um!

Skoraj celo uro je sedela tam in omahovala semtertja, zdela pa se ji je, da je bila samo minuta.

Naposled je spet lahko hodila. S težkimi koraki, kakor da ji odreka mehanizem nog, je krenila Leonora v obednico. Vrhovni kuhinjski načelnik, ki je bil tam navzoč, jo je z začudenjem gledal, kako je odprla omaro, kjer so shranjevali razne likerje, izbrala v njej steklenko z najmočnejšim, nalila ga v brušen kelih in izpila v duščku.

To krepčilo, ki ga je instinktivno poiskala, ko je skoraj že umirala, je čudodelno osvežilo njene moči.

Rahla rdečica se je vrnila na njeno lice; v prsih jo je žgalo kakor ogenj.

Šla je v svoje sobane, kjer se je bez naglice oblekla; na to se je vrnila v pritičje in zapustila palačo.

XXXII.

Polnoč!

Pustimo Leonoro, polno tiste razburjenosti, ki jo je edina še držala pokoncu, stopati proti skrivnostnemu cilju, ki si ga je bila izbrala, in se vrnimo za par hipov v kabinet velikega inkvizitorja.

Dandolo je po Altierjevem odhodu preživel strašno uro. Bil je ves potrt.

Njegov duh je tretetaje omahoval med brezumnimi sklepi. Načrti brez smisla so se menjavali v njegovi domišljiji.

Mislil je celo na samoumor! Mislil je na to, da bi umoril svojo hčer. Da, to hčer, ki jo je oboževal kot edino vez, ki ga je še priklepala na življenje, in katere se je bal kot vtelesene kazni za njegovo izdajstvo. V svojem blaznem brezupju je

prišel tako daleč, da je zagledal v njeni smrti olajšanje svoje grozne skrbi.

Reči moramo, da se je z grozo otrešel te misli.

Naenkrat pa — kakor se čestokrat dogaja v položajih duše, kadar je pritrana do skrajne napetosti, se je pomiril: prava rešitev se je mahoma pojavila pred njegovo mislijo.

Ta rešitev ni bila v njegovi smrti, ali v smrti Leonore; bila je drugače.

Roland je moral umreti!

Potrebno je bilo, da se izvrši ta umor naglo.

Prijeti ga, je bilo nepotrebno; umoriti ga je bilo treba!

In v duhu velikega inkvizitorja se je oglasilo neko ime:

— Sandrigo!

Stopil je k oknu, ki se je odpiralo na nabrežje, in zagledal nekakega barkarola, ki je ležal zleknen v svoji gondoli, kakor da bi spal, z glavo obrnjeno proti palači.

Veliki inkvizitor je zamahnil z roko.

Barkarol je nemudoma vstal ter prišel pod okno.

Dandolo se je nagnil iz okna ter dejal:

— Sandrigo.

Možak je pokimal, češ, da je razumel; nato je naglo odšel.

Dvajset minut kasneje je stal bandit pred velikim inkvizitorjem.

— Vidiš, da držim besedo, je dejal Dandolo.

Bandit se je zdrnil in vprašal:

— Torej ste Rolandu Kandianu na sledi?

— Da, je rekel veliki inkvizitor s temnim glasom.

Sandrigo ni izdal svojega veselja niti z najmanjšo gesto.

Samo v njegovih očeh se je utrnil kratek blisk.

— Kdaj bo torej? je vprašal.

— Nocoj. Bodi ob desetih zvečer na Olivolskem otoku.

— Ma katerem kraju?

— Blizo cerkve.

— Dobro. Od desetih dalje bom čakal pod velikim portalom pri Sveti Mariji.

— Tam te poiščem.

— In mi boste pustili voditi aretacijo?

— Saj sva se dogovorila. Ali ti nisem rekel, da držim besedo?

— Dobro. Eden je že zapečaten. Potem ostane Skalabrino. Bomo že videli... Torej, gospod, nocoj ob desetih zvečer, pod portalom pri sveti Mariji!

Sandrigo se je obrnil k odhodu; veliki inkvizitor ga je spremlil do vrat svojega kabineta. Ko je hotel bandit izginiti, mu je položil roko na ramo.

— Čakaj, je dejal; nadejam se, da ne prekoračiš potrebnih mej?

— Kaj hočete reči? je zarenčal Sandrigo in vzdrgetal.

— To-le: in'teresi nam velevalo, da primemo Kandiana živega. Objubi mi torej, da se ne boš dal zapeljati sovraštvu.

Obenem je pomiril bandita z žarečim pogledom.

Sandrigo se je zdel neodločen; roka se mu je krčila ob držaju bodala.

— Ali slišiš? je ponovil Dandolo. Prisezi mi, da ne prekoračiš pravic, ki ti jih daje tvoje sovraštvo!

Ob tej čudni zahtevi se je Sandrigo stresel; zdaj je tudi on pogledal velikega inkvizitorja.

Obadva možka sta se za trenotek srepa zazrla drug drugemu v oči.

Naposled je Sandrigo obrnil svoj pogled v stran ter odgovoril:

— Prisegam vam, gospod, da ne prekoračim pravic, ki mi jih daje moje sovraštvo.

In naglo je odšel.

— Nocoj, je zdaj zamrmral Dandolo sam pri sebi, nocoj bo Roland Kandiano mrtev!

— Odhajaje od Imperije, se je dal Roland zapeljati k Aretinovi palači.

— Z nestrpnostjo sem vas pričakoval, gospodar! je dejal pesnik.

— Ali ste bili v doževi palači? je vprašal Roland.

— Da, z Bombom; čudim se da ga odtlej ne vidim več.

Roland se je razposadil v udoben naslanjač, in ne da bi pobral zadnjo besedo Aretinovo, je dejal:

— Povejte mi kaj o svojem zadnjem posetu v doževi palači; to mora biti zelo zanimivo.

(Dalj.)

in bolno zgodovino srbskega naroda. — Je vredno omeniti tudi divno delo Djoke Jovanovića „Tugo“, doprinski kip žalostne in gole žene, zakrite s pajčolanom. Ravno tako zaslužijo velike pozornosti: Rački, Murat, Krizman, Roksandić, Poček, Ljuba Babić in M. Marinković. „Il Messaggero“ piše takole: Ako je res, da v vsakem delu obstoji višek, ki je enak čudesu, po tem je na tej razstavi tako čudo, in to je Srbski paviljon! Pojdite tja in se poklonite „Kosovskemu Hramu“ in Ivanu Meštroviću. Narodni genij je osvetlil Kosovo.

Težko bi bilo narodu, kulturnem ali nekulturnem, ki bi se drznil znova dvigniti roko na samostojnost Srbije. Srbov ni tako veliko, ampak so pripravni za vse. Ivan Meštrović je srbski Giotto, skoraj Michelagnoli; kjer prime njegova roka dleto, tam se ustvarja veliko in vedno novo življenje. Tako so proslavili srbsko-hrvatski umetniki triumfatorsko pred celim svetom srbsko-hrvatsko narodno edinstvo. Kako sedaj izgledajo uboga hujskanja in denunciacije hrv. klerikalno-pravaških listov zoper hrvaške umetnike, ki so imeli pogum razstaviti svoja dela v paviljonu kraljevine Srbije?

DNEVNE VESTI.

Najnovjša konfiskačna praksa v Ljubljani. Na prav poseben način se je predstavil slovenski javnosti novi državni pravdnik Luschan. Zaplenil je v št. 422. „Jutra“ članek „Ubogi vatikanski jetnik“. Članek sam na sebi je tako objektivno in mirno pisan, da ni v njem niti najmanjšega smešenja ali zaničevanja katoliške cerkve, oziroma institucije papeštva. Obsega le čisto mirno nepristransko kritiko o papeževem gospodarskem stališču. Imamo sicer v naši Avstriji osnovne državne zakone, ki nam zagotavljajo pravo na svobodno kritiko. — Toda ljubljanski državni pravdnik naravnost prezira te državne zakone in se rajše klanja željam in zahtevam cerkvenih dostojanstvenikov. Slabe in žalostne so sicer razmere v Avstriji povsod. Toda kaj takega kot je omenjena konfiskacija je mogoče le na Kranjskem. To je pravi uinak konfiskačne prakse v Avstriji. Sicer pa še ni govorena zadnja beseda. To bo imelo sodišče. In upamo, da bo sodnija znala bolj upoštevati in ceniti osnovne državne zakone. — Državnemu pravdniku oziroma škofijskemu ordinarijatu, na katerega povelje se vse to vrši in činično prezira osnovne državne zakone, pa povemo odločno, da nas ne bodo ugnali. Ne boste nam vzeli svobode vesti in kritike. Preko vaših glav bomo pričeli priobčevati že imunizirane razprave, v katerih bo ljudstvo slišalo stvari, da bo vas vseh strah in da boste obžalovali, kajdaj ste hoteli zatrepi na Slovenskem vsako pošteno odkrito besedo. Sicer je slavno državno pravdnikstvo lahko še nadalje v telefonični zvezi s škofijskim ordinarijatom, njegovim željam ne bo smelo več ustreči, dokler bomo imeli v naši državi te zakone kot sedaj. Torej le v boj. Bomo videli, kdo bo tepen. Ljubljanski škof bo še bridko obžaloval, da je začel tudi sem vtikati svoje prste. Marsikako ovčico bo še izgubil ta nerodni pastir!

Naše cenjene ljubljanske naročnike prosimo, da bi nam vsako nerednost v dostavljanju lista takoj sporočili, ker nerednosti ne zakrivi uprava, nego samo nezanesljivi raznašalci, ki list celo prodajajo, mesto da bi ga izročili naročnikom. Prodajanje lista na ulici je sicer po zakonu strogo zabranjeno, ali nekateri raznašalci se na to ne ozirajo, mi jih ne moremo nadzorovati in zato prosimo, da se nam takoj sporoči vsaka nerednost v dostavljanju lista.

Na ljubljanskih poštah vladajo prav čudne razmere. Kadar je list

zaplenjen, nam mora vrniti pošta naslove, ali včeraj smo dobili nekatere naslove šele zvečer. Naš uslužbenec je prišel ob trideset na 2. popoldne na glavno pošto po naslove, pa mu je izročil uradnik samo nekaj naslovov in ko ga je naš uslužbenec, ki je videl še druge naslove, opozoril na to, ga je uradnik prav osorno zavrnil — zvečer smo pa dobili še te naslove! — Ker vidimo tudi drugod pri poštah sovražno razpoloženje napram „Jutru“ — pri poštni filijalki na Miklošičevi cesti n. pr. nočejo sprejemati denarnih pošiljatev na „Jutro“! smo primorani se obrniti na g. poštnega nadoskrbnika Struklja, na katerega se do sedaj nismo mogli pritoževati, z odločno zahtevo, da napravi v tem oziru red. „Jutro“ da c. kr. pošti za znamke, telefon itd. mesečno čez tisoč kron in potem lahko zahteva, da nas pošta ne šikanira.

To so narodnjaki. Pri zadnji občinski volitvi so se mnogi takozvani tudi — Slovenci korajžno volitvi umaknili na potovanje, po kupčijah, šli na planine in na lov ali pa bili slučajno — bolni. Pri neki komisiji je manjkalo celih — 50 mož! Kam so zginili? Agitatorji, poiščite prihodnje dni vse take strahopetce!

Šolska mladina klerikalnemu gromovniku dr. Šusteršiču ne ugaja, zato se je tudi te lotil na shodu v „Unionu“ ter izlival svojo jezo tudi nad profesorji. Če bi bil pa mož pravičen, kar je pa pri klerikalnih survinah izključeno, bi moral takole govoriti: Konstatiram, da je bilo med družaljo mnogo šolske mladine, kar je dokaz o nečudenih razmerah v našem oštvstvu, ki je po večini v klerikalnih rokah, kakor je klerikalen tudi deželni šolski svet. In sedaj se vidijo sadovi. Ni pa to čuda, ker vidi mladina da so somišljeniki klerikalne stranke tudi profesorji in celo višji državni šolniki, ki tako ne dajejo dobrega zgleda. (Sramota! Skandal! Mladino pogubljajo!) Kako se bo mladina dostojno obnašala, ko vidi med poučilnimi razgrajči klerikalne stranke ravnatelja Remica, profesorja dr. Gorjanca in nadučitelja Cepudra, katerim pomaga mularija. Kako naj ne bo mladina razuzdana, ako vidi šolnike simpatizirati s stranko, ki je take nesramnosti storila?

Klerikalni kandidati za občinski svet — Kristusovi namestniki. Kako so klerikalci volilce za volitve v mestni občinski svet pripravljali, naj služijo sledeči resnični dogodki. Pred volitvami se je podal neki naprednjak v mestno okolico z namenom, da za svojo stranko agitira. Prva volilka, katero je vprašal, katero stranko da bo de ona volila, se mu odreže: Mi bomo Kristusova volili, ker je za nas kri prelil. — Naš somišljenik pripomni, da Kristus ne kandidira v ljubljanski občinski svet, mi je pa odločno rekla: „bomo pa njegove namestnike“. Torej so Lilleg, Kregar, Stefe e tutti quanti Kristusovi namestniki. — Neka druga volilka je na prigovarjanje, da naj voli napredno kandidatno listo, nad njih zarohnela: „Kaj liberalce, brezverce naj volim? Potem pa še odveze me dobim! Nadalje se je neka volilka odločila, da bo volila klerikalnega gospodarskega kandidata Zupančiča zato, da bo potem on župan v Ljubljani.

Povest o „doftar“ Zajcu v razoru ongave njive. Enkrat je živel tudi neki dr. Zajc. Eden izmed njih je bil velik abstinent, drugi je bil velik — prijatelj dobre kapljice. Nekoč je šel eden izmed tistih zajcev na političen shod nekam doli na Dolenjsko, pa ne prav daleč od Ljubljane. Tam je bilo nekaj posestnikov barjanske zemlje, ki so po zaslugi enega teh zajčevih prijateljev postali volilci mestne občine Ljubljana. Ta zajc, ki je imel tam shod, je kmetom kvasil take

zajčevine, da so se kar za trebuhe držali . . . veliko smeja od samih neumnosti. Po shodu se je zajčeviti govornik podal v župnišče. Kaj se je tam godilo od popoldne pa do ranega jutra drugega dne, ali so v župnišču pogostili onega Zajca, ki je velik abstinent, ali onega, ki je velik prijatelj dobre kapljice, posebno če teče zastoj iz fajmoštrove vinske kleti, o tem zgodovina tega shoda še molči. Ampak tale razgovor, ki ga je imel neki prijatelj našega lista z nekim kmetom iz tistega kraja se malo čudno sliši in sicer: Gospod, poznate našega „doftarja“ v Ljubljani? — Katerega pa, ali Šusteršiča? — Ne! — Kreka? — Ne! — Lampeta? — Ne! — Zajca? — Ja, ja, tega „doftar“ Zajca! — Zakaj pa oča, vprašujete ravno po „doftarju“ Zajcu? — Ej, rad bi vedel, če so g. „doftar“ še kaj bolni. — Kako to? — Ej, kako to. Zadnjič so imeli ta „doftar“ pri nas neko pridigo, po pridigi so šli v farovž, kjer so jih g. župnik postregli. Drugi dan dopoldne pa pridejo naši otroci iz šole in začno vpiti po vasi: Pojdite no gledat na ongavo njivo. Tisti gospod z mustačami, ki so nam včeraj pridigali, leže tam v razoru, kakor bi bili mrtvi. Kot bližnji mejaš ongave njive grem res pogledat tja in res dobim v razoru ležati gospoda, ki je nam prejšnji dan tako lepo pridigo napravil. S težkim trudom jih spravim po koncu. Ko jih vprašam, če jim je slabo prišlo, so dejali, da so se g. župnik najbrže zmotili: namesto malinovca so mu dali kaj boljšega piti, on, g. „doftar“ pa tega niso vajeni, ker v Ljubljani samo malinovec pije pa mleko srebajo. Le vsled te pomote so g. „doftar“ zgrešili pot domov v Ljubljano in se malo odpočili v razoru ongave njive. Zato bi jih rad šel obiskat, če so že kaj okrevali od tiste pomote. — Brez skrbi bodite oča! Če je bil tisti zajc, ki je pri vas ležal v razoru ongave njive, ta dr. Zajc, na katerega jaz mislim, je takih pomot že več doživel, pa ga njegova zajčja natora po vsaki taki pomoti še vedno po koncu drži. — Zdaj pa ima besedo tisti zajc, ki je vsled pomote ležal v razoru ongave njive.

Javna telovadba tekmovalne vrste, ki jo pošlje „Slovenska Sokolska Zveza“ k mednarodni tekmi v Turin, se vrši dne 4. maja v telovadnici „Narodnega doma“. Sedeži na galeriji, odru in prve vrste v dvorani po 2 K, ostali po 1-50, stojišča 1 K. Dijaške vstopnice po 60 vin. Ker je čisti prebitek namenjen za delno pokritje stroškov za odpravo v Turin, se preplačila hvaležno sprejmejo. Blagajna se odpre ob 7. uri. Začetek javne telovadbe točno ob poludevetih zvečer. Vstopnice se dobivajo v predprodaji danes in jutri pri tvrdki „Gričar & Mejač“ v Prešernovi ulici.

Gerent za Sp. Šiški je že imenovan, razglasi se že danes, oziroma jutri oficijelno. Gerent bo najbrže klerikalec, gostilničar Zajc ali pa njegov brat svetnik Zajc, tudi klerikalec. Če bo res klerikalec imenovan, naj se to smatra kot zahvala deželnega odbora za slavošpeve od strani opozicije. Teda smo imeli prav mi in imel je prav g. Anton Kristan, ki je na slavno-spevnem ljudskem shodu v Šiški rekel, da so vsi trije gospodje (Gogala, Jančigaj, Ojster) na zavoženju poti, če deželnemu odboru kade slavošpeve ter mu sploh kaj verjamejo. Vsekakor, naj bo gerentom določeno ta ali oni, s to dobo se prične tudi za nas doba intenzivnega dela naše podružnice v Sp. Šiški.

Uradne ure pri županstvu v Sp. Šiški. Z ozirom na naše poročilo, da se pri županstvu v Sp. Šiški za stranke uraduje le od 8—9 dopoldne ter od 2—3 popoldne, se nam od zanesljive strani poroča: Ta upeljava uradovanja za stranke ni morda ukrenitve bivšega županstva, marveč jo je sklenil občinski odbor v svoji seji z

dne 17. septembra 1909. — Tu imamo zopet nov dokaz, da se je v tej občini že marsikaj soglasno sklenilo, čez kar se je potem soglasno — zavaljavalo. Naše mnenje je, da je za tako veliko občino, kot je Sp. Šiška neobhodno potrebno, da se čas za uradovanje s strankami krajevnim razmeram primerno podaljša. Prihodnji občinski odbor pa ima tudi skrbeti, da se ustanovi taki občini primerno urajeno mesto občinskega tajnika in vsaj še ene pomožne uradne moči. O tem bode treba še govoriti.

Kanalizacija v Spodnji Šiški. Gospod Rogovilež! Niste mi delili besede, ampak ko sem zadnjič Vašo debato v „Jutru“ bral, mi žilica ne da miru, da bi ne iztegnil jezika, še predno drugi ne izpregovore. Vi ste vražji človek, g. Rogovilež, to vam moram najprej povedati. Tak sveti kraj, kakor je posebno dandanes cerkev, kjer se same božje besede cede kot svojčas v obljubljeni deželi med in mleko, pa spravljate v zvezo s tako grdobijo, kot je kanalizacija. Ampak prav pa imate. Kot pošten kristjan nikakor ne mislim, da bi bilo to, kar naši duhovniki sedaj vganjajo v cerkvah, še hušja grdobija, kot so oni zli duhovi, ki se preganjajo po rovih kanalizacij. Pač pa kot stara šiškarška srca mislim, da bi bilo veliko bolj pametno, če bi tisti gospodje, ki so že darovali za zgradbo nove cerkve po 1000 K, ta denar rajše darovali za sklad naprave naše veliko bolj potrebne kanalizacije, ki je še nimamo, kot pa za cerkev, katerih imamo že več kot dovolj. Če bi bil vsak tak kot sem jaz, bi ne bilo treba nikjer nobene cerkve, zato pa iz zdravstvenih ozirov v vsaki večji vasi kanalizacija in vodovod. Ne da bi se hvalili, ampak toliko pa sem vendar kristjan, da se ravnam po besedah Gospoda, ki je učil: Ne bodite tako, kot so farizeji, ki se nastavljajo ob vratih templja, da jih vsakdo vidi in ki z ustnicami molijo, a v svojem srcu pa kolnejo svojega bližnjega. Ampak kdor hoče resnično moliti, naj se zapre v svojo čumnat in naj zbran in v svojem srcu molí k bogu, mojemu očetu. — Tako jaz delam, odkar so naši popi menjali nas učiti, kar jih je Kristus učil po svojih aposteljih. Čemu mi Šiškarji neki rabimo novo cerkev? Vsaj je še stara vedno zaprta, in kadar je odprta za božjo službo, tedaj naši popi delajo reklamo edino le za „Jutro“. Dokler ni list sam prišel s svojo podružnico k nam v Šiško, sem bil te reklame v cerkvi še vesel. Zdaj si pa list sam dela reklamo in je torej čisto odveč, če bi jo Franciškaní nadaljevali še v novi cerkvi. — Sicer pa, kdor ima toliko odveč denarja, kakor tisti liberalen prvak, ki je za novo cerkev daroval 1000 K, naj ga le da. Ampak, da bi pa tudi občina izdala le en vinar za novo cerkev, ko je nam drugih javnih vesplošno koristnih naprav krvavo potreba, proti temu bode treba energično protestirati. Sicer pa g. Rogovilež, protestiram tudi proti Vašemu nujnemu predlogu zadevno naše kanalizacije. Nujnejši in važnejši je še moj nujni predlog: več luči v Šiški! — Staro-Šiškar.

Na koncertu „Glasbene Matice“, ki bo v sredo, dne 10. t. m., sodeluje gospodična Pavla Bole, koncertna pevka in g. Anton Trost, bivši gojenec šole „Glasbene Matice“, sedaj gojenec dunajskega konservatorija.

Pevska župa za Ljubljano in okolico ima v soboto, 6. maja t. l. ob osmih zvečer v pevski dvorani Glasbene Matice svojo ustanovno skupščino z dnevnim redom: 1. predavanje: prof. dr. Pavel Kozina „O grlu“; 2. volitev predsednika, podpredsednika, župnega pevovodje ter 2. pregledovalcev računov; 3. določitev župnega letnega prispevka; 4. sklepanje o razlaganju § 23. župnih pravil event. izpopolnitve tega določila; 5. slučajnosti in nasveti. Vabljena so vsa pev-

ska društva iz Ljubljane in okolice, posebno pa vsi pevci in pevke k polnoštevilni udeležbi. Pevska društva naj čim preje odgovore na okrožnico!

„Sokol“ Litija — Šmartno napravi v nedeljo, dne 7. t. m. popoldne v Gor. Hotič. Odhod iz Litije ob polu 2. popoldne. Člani v kroju, ženski telovadni oddelek v navadni obleki. V Dol. Hotiču se pridruži izletu društveni telovadni odsek z Vač. Ob krasnem pomladanskem vremenu se bo mnogo občinstva udeležilo izleta, v kar se vlnudno vabi vse, kar čuti in simpatizuje z društvom. — Na zdar!

Ribniški Sokol priredi v soboto dne 6. maja 1911 ob polu 9. zvečer pri „Cenetu“ v Sokolski telovadnici, s sodelovanjem dramatično-koncertnega odseka Sokola I. iz Ljubljane, velik koncertno-zabavni večer, katerega natančen spored objavimo prihodnje dni. Isti je zelo lep ter že sedaj opozarjamo slavno občinstvo, posebno ono iz Sodražice, Vel. Lašč ter kočevske Slovence, ako hočejo par lepih ur zavžiti, da se tega večera udeleže.

Grand Elektro-Bioskop kinematograf v Lattermanovem drevedu je včeraj pričel z novo serijo predstav, izmed katerih vzbujate posebno zanimanje točki: **Slikovita Japonska** (naravni posnetek) ter velika senzačna drama v 3 delih: **Bela Sužnja**. Drama se vrši v Nemčiji in Ameriki. Junakinja Edita pl. Felsen se po smrti svoje matere odveze vabilu tete v Londonu. Med potjo pride v pest trgovcem s človeškim blagom. Za lepo Edito se poganjata dva bogata lahkoživca. Eden izmed nju jo po zvijači ugrabi ter odveze v svojo hišo in ker se mu deklica noče udati, jo skuša z izstradanjem pridobiti za svoje pohotne namene. Za to izve drugi pohotnej, prične se boj med njima. Ko je Edita že blizu obupa, se pojavi rešitelj, neki inženir s katerim se je Edita slučajno seznanila malo preje, ko so jo trgovci s človeškim blagom po zvijači ugrabili. Zanimivo kot je celo dejanje, se razvzla tudi konec. Drama se predstavlja približno 1 uro. Predstava nudi tudi več velekomičnih burk i t. d. Prva predstava ob polu 7. druga ob 8. uri zvečer.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. Anton Čok za podružnico sv. Cirila in Metoda v Pueblo, Colo., rado 36-96 K Hvala iskrena slovenskim rodoljubom v daljni Ameriki za ta rodoljubni dar! Hvala g. ustanovniku župniku Cirilu Zupanu, hvala 91 letnikom in 4 podpornim članom, hvala marljivemu odboru, hvala srčna vsem ljubim rojakom, kateri so na katerikoli način pospeševali delo C. M. podružnice št. 4 in s tem znatno koristili svoji rodni domovini! Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal gospod Anton Carli, notar v Žužemberku 5 K mesto venca na grob septemberski žrtvi Arnoštu Windischerju. Hvala.

Občni zbor „Društva v pospeševanje obdelovanja Ljubljanskega barja“ se vrši v četrtek, 4. majnika t. l. ob 10. dopoldne v dvorani hotela „Ilirija“ Ljubljana. Kolodvorska ulica št. 22.

Izobjeljeno je bilo v ponedeljek na poti od južnega kolodvora do glavne pošte 30 K. Pošten najditelj naj jih izroči proti primerni nagradi g. Pavlu Pleničarju, Stari trg št. 6.

Računski zaključki mestne hranilnice ljubljanske so strankam v navadnih uradnih urah hranilničnih brezplačno na razpolago.

Mestna hranilnica ljubljanska Meseca aprila 1911 je vložilo 1611 strank 769.915 K 71 h, dvignilo pa 1513 strank 852.082 K 5 h. Stanje vlog koncem meseca aprila 1911 40.607.815 K 39 h. Stanje vložnih knjižic 28.711.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu aprilu 1911. je 216 strank vložilo 101.602 K 43 vin., 196 strank vložilo 87.832 K 84 vin., 13 strankam se je izplačalo posojil 17.500 K, denarni promet 682.661 K 93 vin.

MALI LISTEK.

„Ljubljanski Zvon“.

Danes je trideset let, kar je umrl Josip Jurčič. Trideset let. Primerno je, da se spominjamo njegovega imena in dela.

Pravijo, da je hudo umreti v mladosti, ko je človek poln nad, in da je hudo umreti v pomladi, ko je svet v najlepšem cvetju. Toda usojeno je nam, in našim umetnikom, da umirajo naše najboljše sile v mladosti in v pomladi.

Tudi Josip Jurčič je umrl v maju, leta 1881. Njegova zapuščina menda ni bila velika, saj pri nas se noben umetnik ni obogatel. Zapustil pa je vendar Jurčič svojemu narodu tri stvari, ki imajo še danes svojo važnost to je enajst zvezkov svojih zbranih spisov, ki so do danes postali last celega naroda, dnevnik „Slovenski Narod“, ki ga je osnoval Jurčič s Tomšičem leta 1868. v Mariboru ob času najhujšega na-

rodnega in kulturnega boja, in zapustil je beletristični mesečnik „Ljubljanski Zvon“, ki je začel izhajati istega leta 1881. in Jurčiču ni bilo usojeno dočakati niti, da bi videl prvi letnik svojega lista, ki se je ustanovil po tolikih bojih. Tako praznuje tudi „Ljubljanski Zvon“ letos svojo tridesetletnico.

Jurčič po tridesetih letih, ko leži v grobu, še ni našel življenjepisca, ki bi ga nam pokazal v vsem njegovem boju in delu. Tu je pot še odprta. Zadnji zvezek njegovih zbranih spisov, ki je imel primesti t. li življenjepis, še ni izšel. Tu intam imamo napisanih par spominov na njega, vse drugo pa bo treba še zbrati. In zbrati ne bo težko. kajti živi še mnogo njegovih znancev in kakor čujemo, prinese „Ljubljanski Zvon“ že v prihodnjih številkah zanimive spomine njegovih starejših prijateljev.

Morebiti se nam ni zdelo potrebno pisati njegovega življenjepisa, ker je živel nekako med nami s svojimi spisi in z listoma, ki jih je ustanovil. Mnogo se od takrat ni izpremenilo; še danes se bje boj za ideje,

za katere se je bojeval on in njegovi prijatelji. In ne more se reči, da so uspehi večji, nasprotno: morda bi bili mrtvi žalostni napredka, ako bi se vzbudili k življenju, ker ni nihče mislil, da bodo prišli taki časi po oni krasni pomladi, ki so se oznanjali v sedemdeset letih, ko je napredna slovenska misel zmagovala na vsej črti. Mahnič je nastopil po Jurčičevi smrti, leta 1882. ko je bila ubita stara nemškutarško-konservativno-kranjska sila — je poglano novo drevo — slovenski klerikalizem, ki se je v svojem razvoju povzpelo do zadnjega nemško-klerikalnega boja.

Prav je, da se na ta dan spomnimo teh dogodkov, kajti v njih šele vidimo, kako velikega pomena je bilo Jurčičovo delo, ki so ga nadaljevali njegovi prijatelji, in ki ga moramo nadaljevati tudi mi.

Spomin slavnih mož pa se ne slavi samo z vesellicami in napitnicami, ampak pred vsem s tem, da nadaljujemo in spopolnujemo njihovo delo.

Letos se je govorilo, da „Ljubljanski Zvon“ preneha. To bi bil baš

napredek po tridesetih letih. Takih napredkov je mnogo in s svojo brezbriznostjo pogosto delamo veselje klerikalnim in nemškim sovražnikom. Toda „Ljubljanski Zvon“ izhaja letos trideseto leto in kar je značilno — po tridesetih letih različnih faz, skozi katere je šel, je stopil spopolnjen po bojih na isto pot, na kateri je bil v svojem začetku, ter je postal beletrističen list v najlepšem pomenu besede. List „Ljubljanski Zvon“ je izmed najlepših pojavov v žalostni dobi našega zadnjega razvoja. V veliki večini reprezentira nas „Ljubljanski Zvon“ tudi v tujini, posebno v slovanskem svetu. „Ljubljanski Zvon“ bi moral biti naš ponos in ta bi moral nas voditi, da se zavedamo svoje dolžnosti. Ne moremo lepše obhajati spomin na Jurčiča, kakor da slovenski napredni javnosti priporočamo naš najlepši mesečnik, ki je najlepši spomin našega dela in razvoja.

Letos nudi „Ljubljanski Zvon“ pod svojim izbornim urednikom vsakemu mnogo zanimivega berila. Ker smo dobili novo revijo „Vedo“, se je „Zvon“ omejil predvsem na povesti

in lepo literaturo in se mu je posrečilo zbrati okoli sebe najboljše naše literarne moči.

„Ljubljanski Zvon“ je stalno zvezan z imenom Jurčičevim. Ako govorimo o njem, moramo govoriti tudi o tem, kar živi z njegovim duhom še med nami. In to je poleg njegovih spisov „Ljubljanski Zvon“.

Ako nečemo, da je prazna naša naprednost in narodnjaštvo, moramo sodelovati pri delu, ki izraža naše narodne, napredne in kulturne cilje. Kdor ne sodeluje s svojim delom aktivno, mora podpirati to delo na drug način, kajti le v sodelovanju cele javnosti morejo listi v polni meri izpolnjevati svojo dolžnost.

Letošnjih pet števil „Ljubljanskega Zvona“ kaže najboljšo voljo dati naši napredni javnosti primeren leploslovni list. Naj bi ta naša javnost proslavila tridesetletnico Jurčičeve smrti s tem, da pokaže, da se zaveda svojih dolžnosti v boju za napredek in to bo pokazala s tem, da podpira, širi in spopolnjuje njegovo delo.

Detomor v Ljubljani

Truplo mrtvega otroka na starem pokopališču, zavito v rutico z monogramom. — Zasedovanje detomoriške.

V pondeljki popoldan se je sprehajal neki gospod po starem pokopališču pri sv. Krištofu.

Med cipresami je zapazil majhen zavoj in ker se mu je to čudno zdelo, je zavoj odprl, ali ga je hitro prestrašen spustil iz rok, ker — v zavoju je bil mrtev otrok.

Zgodil se je gotovo detomor in oblasti iščejo storilko, ki so ji baje še na sledu.

Truplo mrtvega otroka je bilo zavito v rutico z monogramom, kar bo zelo olajšalo preiskavo, oz. zasedovanje, o katerega rezultatih bomo pravočasno poročali, za danes se pa omejimo na konstatiranje suhih dejstev.

FR. PIRC.

Zemlja in nebo v dobi revolucije.

III.

Stvarjenje naše zemlje.

Izmed nešteti današnjih svetovnih teles se je tudi naša zemlja porodila potom izločitve od odsrednjega telesa. O načinu tega poroda smo že zadnjič govorili.

Danes si predočujemo razvoj zemlje počeni od vseskozi se kot zvezda goreče in blesteče kroglice do dobe, ko je zemlja kot zvezda zatemnela ter je že ohlajeno površje prevlekla prva šibka škraljup.

Razvoj zemlje v dobi, ko je še kot najprej bela, potem rumena in slednjič kot rdeča zvezda blestela, je bil v malem razmerju isti, kot pri razvoju prvotnega vsesvetovnega telesa. Prvine so bile razredčene v plinasto morje, katerega valovi so se po neskončnem prostoru vsemira odbijali in združevali ter tako povzročili kemiški proces. Čim več raznovrstnih prvin se je skušalo zediniti, tem hujša je bila vročina. Zemlja je tedaj skozi in skozi gorela, podobna je bila žareči kroglici, plavajoči ter žvižgajoči po vodi. Plini so tvorili ozračje okrog zemeljskega jedra; vanje pa so puhtele pare raznovrstnih hlapljivih spojin, ki v oni velikanski vročini niso mogle obstati niti v tekočem, niti v trdnem stanju. Vsa sedanja morja, kakor sploh vsa voda je bila takrat le vodena para z žarečo zemeljsko kroglico plavajočo po ozračju vsemira. Današnja zemlja pa je bila žareče in goreče jedro iz raznih tekočih snovin. Okoli nje je bil razpet orjaški gosti parokrog.

Vzemite do najhujše vročine razgredo železno kroglico iz ognja ter jo postavite na prosto. Nekaj časa ostane kroglica še žareča, potem pa se izpreminja iz bele v rumeno, iz rumene v rdečkasto barvo. Pa tudi ta barva postaja ob krajih vedno bolj temnordeča, dokler naposled popolnoma zatemni. Če bi jo tedaj prerezali proti sredini ter prav hitro pogledali, bi videli, da čimbolj proti sredini tembolj žareča je še ostala prvotno razbeljena tekočina. In bo tam tudi še dolgo tako ostala, dočim se je ob kraji oblaže ohladila ter strdila v maso, na kateri na prvi pogled spoznamo strjeno železo.

Če upoštevamo, da se zemlja kot žareča zvezda suče okoli svoje osi in se v celoti giblje na potu obhoda okoli sonca, dočim to našo kroglico oklepa primeren prostor, ki ji ne dopušča pregibanja, bi bila ta kroglica v malem nekaj primer za ohlajenje naše zemlje.

Mrzel je bil svetovni prostor, morje ozračja, v katerem je žvižgaje plavala razbeljena zemeljska obla. Če je zemlja kot žareča zvezda skozi recimo le blizu dvajset sto milijonov let izpuhtevala svojo toploto v neizmerni svetovni prostor, je morala vsled vedno večje izgube toplote končno le priti do ohlajenja vsaj na površju.

Z ohlajenjem zemlje kot zvezde, pa se pravzaprav šele prične stvarjenje zemlje, kakor jo vidimo danes pod, nad in pred seboj.

Kako se je to stvarjenje vršilo? Najprej so se začeli sesedati najtežje oziroma težko raztopljive kemiške spojine kakor je n. pr. kremeno-kisla galunina. Sesedanje teh spojin je na vzdolje še vedno gorečo, navzgor le še vročo oblo prevleklo s tanko preprogo. Kakor prva škraljup, ko se dela led na vodi, je bila tudi ta preproga izpočetka šibka, tanka. Ampak začetek zemeljske skorje je bil storjen.

Storjen pa je bil tudi začetek za tri za poznejši razvoj važne ločitve: goreče zemeljsko jedro se je ločilo po prvi škraljupi od se gibajočega, celo zemeljsko oblo najbližje obkolujočega vodnega ozračja, ali hidrosfere in to ozračje zopet od svetovnega gostega ozračja, ali pa atmosfere. Ta ločitev je bila velikega pomena za hitrejšo obsežnejše naraščanje prve zemeljske

skorje. Uničen, ali vsaj zdatno omejen je bil neposredni vpliv goreče toplote iz jedra navzgor, vsled časa so se razne v ozračju plavajoče parne spojine lažje sesedale na mlado zemeljsko skorjo.

In tedaj nastopi v stvarjenju zemlje tretji važen pojav, za današnje in bodoče lice zemlje pravzaprav najvažnejši pojav: Voda. V dotlej vodenih parah zgoščena voda je postala tekoča, jez teh vodenih par se je odprl in curkoma je bila voda na nagubančeno zemeljsko skorjo nastalo je prvo vesoljno morje!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Brambna reforma.

Dunaj, 2. maja. Pogajanja glede reforme brambnega reda so končana in sicer v zadovoljstvo obeh vlad. Toda stvar s tem še ni končana. Vojaški kazensko-pravni red bo v novem parlamentu naletel še na skrajno hud odpor zlasti med Slovani, katerih enakopravno stališče sta obe vladi pri pogajanjih popolnoma prezrli. Pri razpravah pred vojnim sodiščem se bo sodišče posluževalo samo dveh jezikov, namreč: nemškega službenega in madžarskega državnega. Le v predpreiskavi se sme vsak obtoženec zagovarjati v svojem jeziku. V slučaju, da sodišče ne razume jezika obtoženca, se najame tolmač. Sploh je nova brambna reforma veliko skrupulosa. Eдина važna socijalna reforma je vpleljava dveletne vojaške službe.

Sarajevski trgovski svetniki na Dunaju.

Dunaj, 2. maja. Danes dopoldne so dospeli semkaj iz Budimpešte delegati sarajevske trgovske in obrtne zbornice. Na kolodvoru so bili navzoči župan Neumayer, oba dunajska podžupana in predsednik nižjeavstrijske trgovsko-obrtne zbornice. Za pozdrav se je zahvalil predsednik sarajevske trgovske zbornice Nikola Perković.

Kralj Alfonz nevarno obolev.

Pariz, 2. maja. Kakor se poroča iz Madrida, je španski kralj Alfonz nevarno obolev. Zdravniki imajo vsak dan posvetovanja. Popoldne je bil brzojavno poklican v Madrid zdravnik Moure iz Bordeauxa. Kralj ima namreč nevarno jetiko. Zdravniki so mu nasvetovali, naj odide v Švico.

Cesarjeva bolezen.

Dunaj, 2. maja. Cesarjevo zdravje je sedaj popolnoma zadovoljno. Vendar pa danes še ni mogel odpotovati radi važnih konferenc z Bienerthom in Palavicinijem v Budimpešto in odide šele jutri. V Budimpešti ostane dva dni, nakar odpotuje v svoj grad Gödöllő. V četrtek bo sprejel v posebni avdijenci grofa Kkuena-Hedervaryja.

Burja v Trstu.

Trst, 2. maja. Danes je divjala v Trstu in okolici velikanska burja. Na morju se je ponesrečil neki ribiški čolnič. Tri osebe so se rešile, štiri so utonile.

Zazvorka izključen iz agrarne stranke.

Praga, 2. maja. „Narodni Listi“ poročajo, da je izvrševalni odbor češke agrarne stranke izključil državnozbornskega poslanca in strankinega predsednika Zazvorko iz stranke.

Lastnik in glavni urednik Milan Pint. Odgovorni urednik dr. Ivan Lah. Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Listnica upravnitva.

Vsem onim, ki brez frankovanja odgovora zahtevajo od upravnitva pojasnit glede gostilne in trgovine na Dolenskem, oziroma tudi vsem onim, ki glede oglasov sploh zahtevajo od lista pojasnit, pa ne prilože za odgovor znamke ali dopisnice, bodi s tem enkrat za vselej povedano, da takim zahtevam ne moremo ustreči. Poslužite se dvojnatih dopisnic, ali priložite pismu tudi znamko za odgovor. Le v tem slučaju se bode vsakomur rado postreglo. Da bi pa mi še odgovor plačevali, to je malo preveč zahtevano od nas.

G. H. Geržina, Postojna: Naš odgovor v Vaši zadevi je pošta v Postojni vrnila nazaj z opombo: brez hišne številke se ne more dostaviti. Mislimo, da sl. pošta v Postojni malo ponagaja. Javite po dopisnici zahtevani naslov. Naslov one gostilne je: Peter Stepič, vinotržec, Sp. Šiška.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe, 4 vin. — Najmanjši znesek 50 vin. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vin. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v zzzakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Stanovanje z dvema sobama, kuhinjo in drugimi pritlikinami se odda s 1. majnikom. Stranke brez otrok imajo prednost. Poizve se hotel Vega Spodnja Šiška.

Mlad ključavničar se sprejme kot kurjač k parnemu kotlu. Naslov pove „Prva anonačna pisarna“. 245/3—1

Motorno kolo „Neckarsulm“ se po ceni prodaja. Kje pove Prva anonačna pisarna, Frančiškanska ulica 8. 246/3—1

Mirna stranka, dve osebi išče stanovanje z 1 sobo in kuhinjo za avgust. Ponudbe sprejema „Prva anonačna pisarna“. 250/3—1

Omara za led se radi preselitve iz proste roke prodaja. Bohoričeva ulica 3. 86/1—3

Lepo stanovanje s tremi sobami in pritlikinami, solnčnato se odda za avgust termin mirni stranki, Vrhovčeva ulica 9. 240/3—1

Hiša s tremi stanovanji, lepim vrtom je naprodaj v ljubljanskem predmestju. Naslov pove upravništvo „Jutra“. 88/4—1

Stanovanje z eno sobo, kuhinjo, kletjo in drvarnico se takoj odda, ali s 1. junijem. Novi Vodmat 142. Pripravno za penzioniste. 90/2—1

Šivalni stroj (Singer) se prodaja za 45 K. Emonska cesta št. 2. I. nadstropje levo in čevljarjski stroj (Cylinder) za 65 K na Sv. Petra nasipu št. 3. 255/2—1

Lažke službe išče penzionist, vdovec brez otrok, izobražen tudi v vseh kmetijskih strokah. Ponudbe pod šifro poštno ležeče D. F. Moravče pošta Lukovica.

Dva krojaška pomočnika za veliko ino delo, se takoj sprejmeta pri Cassermannu. 97/8—1

Stanovanje z 2 ali 3 sobami in pritlikinami se išče za avgust termin. Ponudbe pod E. S. na upravništvo „Jutra“. 98/1—1

Išče se stanovanje z dvema ali tremi sobami in pred sobo za avgust. Ponudbe pod „100“ na upravništvo „Jutra“. 99/1—1

Lepo pohištvo se radi preselitve iz proste roke ceno prodaja. Kje, pove uprava lista. 100/1—1

Stanovanje z eno sobo, kuhinjo in drvarnico se odda za avgust na Tržaški cesti št. 45. 94/3—1

Omara za knjige že rabljena se kupi. Naslov pove upravništvo „Jutra“. 95/2—1

Lepo meblirana soba s posebnim vhomom se takoj odda. Naslov pove „Prva anonačna pisarna“. 258/1—1

Kupim lepega, zelo majhnega psička. Ponudbe pod „S. T.“ na „Prvo anonačno pisarno“. 256/2—1

Stanovanje z eno sobo in kuhinjo se išče za avgust termin v sredini mesta. Ponudbe sprejema „Prva anonačna pisarna“. 257/3—1

KORESPONDENCA.

Gospodlčna, ki je z višnjevo čepico, v temnomodri obleki, v soboto zvečer v Zalogu izstopila iz vlaka, je uljudno naprosena, ako blagovolji javiti svoj naslov. Za prvič na poštno ležeče št. 101. Celovec. 96/1—1

Dve gospodični veselega značaja želita korespondirati z inteligentnim gospodom. Prva pod šifro „Valček 1911“, druga pod šifro „Jesenski večeri 1909“, poštno ležeče Šmarje (Dolenjsko). 93/1—1

Kdor išče ali oddaja kako

službo,

kdor hoče kaj

kupiti ali prodati,

doseže to najlozje, ako

inserira

v Malih oglaših „Jutra“. Za besedo se plača

samo 5 vinarjev.

Raznašalci

za „JUTRO“

— se iščejo. —

Priglasiti se je danes od 9. do 11. ure dopoldne v upravništvo „Jutra“.

Mlad inteligenten gospod

se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično staro od 18 do 24 let, ki bi imela vsaj nekaj premoženja.

Odgovor s sliko pod „Muharimbeg“, poste restante, Ljubljana.

Gospodične

Izurjene v beli vezenini, dobe trajno delo. — Ponudbe pod „št. 1911“, poštno ležeče, Ljubljana.

Naznanilo.

Centenemu p. n. občinstvu usojam si vljudno naznaniti, da sem

v Sp. Šiški nasproti cerkve popolnoma na novo uredil in otvoril

prodajalno

s špacerijskim blagom, moko in drugimi deželnimi pridelki.

Za mnogobrojni poset se priporoča z velespoštovanjem

Anton Duller.

Ženitna ponudba.

Samec, star 50 let, s primerno pokojnino se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično ali vdovo v starosti 38 do 42 let. Prednost imajo one, ki imajo kako penzijo ali malo posestvo.

Resne ponudbe pod šifro „B. C.“, poštno ležeče, Moravče, p. Lukovica.

Prostovoljna dražba

Dne 4. t. m. od 9. ure zjutraj naprej se bode prav ceno prodajala hišna oprava, okna, vrata i. dr. Ulica na Grad št. 6.

Restavracija

in

Laška kuhinja

Šelenburgova ulica 7 nasproti glavne pošte. P. n. gostom se priporoča pristno na novo došlo vino

„Brioni“.

Vsak dan razne sveže morske ribe. Danes sardelce, sipe, peresa in mornarski slaniki. (Risotto).

Oblastveno avtorizirani in zapriseženi

geometer Lisec

Ljubljana, Sodna ulica 3

prevzema vse zemljemerske zadeve ter jih najhitrejšje izvršuje po najnižji ceni.

Tovarniška znamka „IKO“.

Specialitet: edina slovenska ura za telovadce. Dobi se samo pri tvrdki: H. SUTTNER, Ljubljana, Mestni trg in Sv. Petra c.

Lastna tovarna ur v Svici.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel ter popolnoma na novo preuredil

kavarno in restavracijo „ILIRIJA“.

Na razpolago lep vrt in kegljišče.

Sprejemajo se tudi abonenti za kegljanje.

Za obilen poset se toplo priporoča

A. Heger, hotelir

bivši šef-portir hotela „Union“.

Nekaj izborno ohranjenih

automobilov

vseh velikosti se ceno prodaja.

Moje ime jamči za solidno in dobro postrzebno. — Zavod za pravo avtomobilov in trgovina

Ing. JURIJ TMEJ, Dunaj XVII.,

Santergasse 13.

„JUTRO“ se prodaja v Ljubljani

po 4 vinarje

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.

Državni kolodvor.

Blaž, Dunajska cesta.

Sever, Krakovski nasip.

Plehter, Kongresni trg.

Češark, Šelenburgova ulica.

Dolencec, Prešernova ulica.

Fuchs, Marije Terezije cesta.

Sajč, Dunajska cesta.

Mrzlikar, Sodna ulica

Šubic, Miklošičeva cesta.

Zupančič, Kolodvorska ulica.

Pirnat, Kolodvorska ulica.

Šenk, Resljeva cesta.

Kotnik, Šiška.

Tivolli, na žel. prel. pri Nar. domu.

Košir, Hišlerjeva ulica.

Stlene, Valvazorjev trg.

Sušnik, Rimska cesta.

Ušeničnik, Židovska ulica.

Kleinsteln, Jurčičev trg.

Wislak, Gosposka ulica.

Kustrin, Breg.

Tenente, Gradaška ulica.

Velkavrh, Sv. Jakoba trg.

Šitar, Florjanska ulica.

Blaznik, Stari trg.

Nagodè, Mestni trg.

Kanc, Sv. Petra cesta.

Treo, Sv. Petra cesta.

Kušar, Sv. Petra cesta.

Podboj, Sv. Petra cesta.

Elsner, Kopitarjeva ulica.

Bizjak, Zaloška cesta.

Remžgar, Zelena jama.

Blč, Zaloška cesta.

Svetek, Zaloška cesta.

Jamšek, Tržaška cesta.

Štravs, Škofja ulica.

Zadel, Karlovska cesta.

Ltkar, Glince.

Sterkovič, Dunajska cesta.

Kuč za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno dalmatinsko vino Kuč najboljšje sredstvo 5 kg franko K 4 50
Br. Novakovič, Ljubljana.

A. Feldstein
priporoča svojo
galanterijsko knjigovoznico
na Radeckega cesti šte. 12.

Prva kranjska drogerija, parfumerija, fotomanufaktura itd.
Anton Kanc
Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

Kite iz las

po 5, 7, 9 in 12 K. — Barva za lase in brado „Neril“ od dr. Drallea v steklenicah po K 2— velike K 4. Lasne podlage in vse vrste mrežice. Lasulje, brade, šminke in vse drugo za maskiranje priporoča po zmernih cenah

S. STRMOLI, brivec in lasničar
Ljubljana, Pod Trančo št. 1 (zraven čevlarskega mostu.) Izdelovalnica za vsa lasna dela. Cenik se pošilja na zahtevo zastoj.

Čemu bi ne pisali

po vzorce sukna in modnega blaga za moške obleke od tvrdke:

A. Tomec,
razpošiljalec sukna v Humpolcu na Češkem
če nas to nič ne stane!

Prevzamem
gostilno

na račun, ali v najem v okolici Ljubljane, blizu kakega kolodvora, ali tovarne. Ponudbe na uprav. „Jutra“.

Naznanilo.

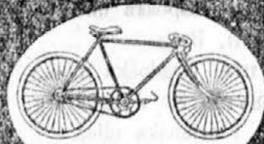
Slavnemu p. n. občinstvu naznanjam da prevzamem s 1. majnikom t. l.

hotel in restavracijo

Južni kolodvor
Kolodvorska ulica, šte. 43.

Radi neposredne bližine južnega kolodvora priporočamo posebno lepo opremljene sobe za tujce. Postrežba točna in po zmernih cenah. Izborna kuhinja ter pristna štaj. in kranjska vina. Za obilen poset se najvljudnejše priporočata

Avgust in Leopoldina Stelzer.

CYCLES
KINTA
K.C.L.

Priznana močna, lahko tekoča solidna in neprekosljiva so **KINTA kolesa.**

Najobširnejše jamstvo. * Iustrovaní ceniki brezplačno.

K. Camernik
LJUBLJANA, Dunajska c. 9.
Special. trgovina s kolesi in posam. deli.
* Izposojevanje koles.

Najboljše odgovori „Slovenca“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“, ali pa najde novega naročnika!

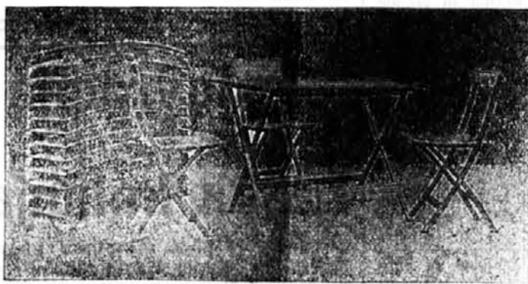
Čudovito!

Vse dosedanje iznajdba skladnih stolov, klopi in miz celega sveta pre-
:: sega J. Lojk-ova iznajdba ::

Železnih skladnih stolov, klopi in miz,

ki jih izdeluje in zalaga

parna tovarna lesnih izdelkov Fr. Burger v Sp. Šiški.

Prospekti zastoj in poštine prosto. Vzorce pošiljam po povzetju. — Ako ne ugaja, sprejem poštine prosto nazaj in vrnem vplačani denar.

Računi se vplačujejo neposredno le meni.

Avstrijski patent št. 46.347.

Patentovano v 7 državah.

Obvestilo!

Ravnokar je prispelo **500 kamgarn**
modnih oblek za gospode

od K 10.— naprej.

Dober nakup brez konkurence.

Damska konfekcija

kakor krila in bluze po priznanih nizkih cenah.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5.

Največja zaloga
čevljev

domačega in tujega izdelka.

Milan Škerl,

Ljubljana,

Šolski drevored šte. 8.

Cene zmerne. — Postrežba točna.

Kunc-ove
obleke

so nedosežne glede oblike, izvršitve in cene.

Ljubljana, Dvorni trg 3.

Telefon št. 291.

Rezervni zaklad
nad pol milijona
kron

Kmetska posojilnica

ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem zadrugnem domu

v LJUBLJANI

Dunajska cesta šte. 18

obrestuje hranilne vloge po čistih

4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5% brez amortizacije ali na amortizacije po dogovoru.

Telefon št. 185 interurban.

Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Denarni promet
v letu 1910
K 100,000.000—

Eskomptuje
trgovske menice.

Ustanovljena
leta 1882.

Upravno premoženje
v letu 1910
K 20,500.000—

Del. glavica:
K 5,000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad:
K 610.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjizice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.

ANA GOREC, Ljubljana

Dunajska cesta 16 (dvorišče Schneider & Verovšek).

Zaloga koles „Puch“, „Union“ in drugih znamk ter vseh posameznih delov. Najfinejše pneumatike.

Rabljena kolesa vedno v zalogi. **Izposojevanje koles.** Postrežba točna in solidna.

Telefon interurban šte. 129.

Valjčni mlin v Domžalah
L. BONČAR, LJUBLJANA

Centralna pisarna in skadišče: Vegova ulica št. 6.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti kakor tudi otrobe in druge mlevske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici:
Gruden & Co., Ston trg šte. 9.

Priznana največja, resnično domača, že 25 let obstoječa eksportna trdka.

Franc Čuden,

urar

Ljubljana, Prešernova ulica 1

samo nasproti Frančiškanske cerkve

je delničar

največjih tovarn švicarskih ur „Union“ v Genovi in Bielu, on torej lahko po originalno tovarniških cenah garantirano zanesljivo, v vseh legah in temperaturah po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane, svetovno znane

.. ALPINA URE ..

z matematično preciznim kolesjem — v zlatu, tula, srebru, nikeljnu in jeklu

prodaja.

Nedosežno velika izbira. Večletno jamstvo. Ceniki zastoj in poštine prosti.

